

Sygn. akt XII Ga 348/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2018r.

Sąd Okręgowy w Krakowie XII Wydział Gospodarczy – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SO Jacek Hanszke

Sędzia: SO Michał Niedźwiedź

Sędzia: SO Bożena Cincio-Podbiera

Protokolant: sekretarz sądowy Rafał Bielski

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2018r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko J. T.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez stronę powodową

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie

z dnia 30 grudnia 2016r. sygn. akt V GC 1100/15/S

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od pozwanego J. T. na rzecz strony powodowej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 14.927,89 zł (czternaście tysięcy dziewięćset dwadzieścia siedem złotych osiemdziesiąt dziewięć groszy) z odsetkami w wysokości 5 % w skali rocznej za okres od dnia 1 grudnia 2014r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu w kwocie 3.181,00 zł (trzy tysiące sto osiemdziesiąt jeden złotych), a w pozostałym zakresie powództwo oddala;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej koszty postępowania apelacyjnego w kwocie 2.547,00 zł (dwa tysiące pięćset czterdzieści siedem złotych).

SSO Michał Niedźwiedź SSO Jacek Hanszke SSO Bożena Cincio – Podbiera

XII Ga 348/17

UZASADNIENIE

Powodowa spółka domagała się zasądzenia od pozwanego J. T. kwoty 14 927,89 zł z należnościami ubocznymi tytułem pokrycia szkody powstałej w trakcie przewozu międzynarodowego. Wskazała, że 9 września 2014 roku jako spedytor zleciła pozwanemu wykonanie przewozu winogron na trasie z G. do N. przy utrzymaniu stałej temperatury + 3 °C i przy wykorzystaniu agregatu chłodniczego w trybie non/stop. Pozwany dostarczył towar pod rozładunek z opóźnieniem

wobec czego jedynie w treści dokumentu CMR umieszczono adnotację o warunkowym przyjęciu towaru, a w dniu następnym ujawniono, iż część winogron uległa przemrożeniu. Strona powodowa została obciążona przez załadowcę kwotą 3556,80 EUR, którą pokryła, jednakże pozwany odmówił zapłaty.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa, kwestionując przytoczone okoliczności wskazujące na jego odpowiedzialność za szkodę w przesyłce.

Sąd Rejonowy w oparciu o zaferowany materiał dowodowy, w tym wydruk z tachografu, uznał powództwo co do zasady. Jednakże wyrokiem z dnia 30 grudnia 2016 roku powództwo oddalił, uznając, że strona powodowa nie spełniła wymogów określonych w art. 30 ust. 1 Konwencji o międzynarodowym w przewozie drogowym towarów CMR. Sąd Rejonowy w tym zakresie wskazał, że strona powodowa obowiązana była zachować pisemną formę zastrzeżenia co do uszkodzeń niewidocznych przesyłki, które winno być zgłoszone w terminie 7 dni od dnia dostawy, licząc bez niedziel i świąt. Biorąc pod uwagę datę rozładunku to jest dzień 17 września 2014 roku Sąd Rejonowy przyjął, że pisemne zastrzeżenie winno dotrzeć do pozwanego najpóźniej w dniu 25 września 2014 roku. Tymczasem strona powodowa zastrzeżenie to złożyła pismem z dnia 23 września 2014 roku, które pozwany otrzymał 3 dni później czyli w dniu 26 września 2014 roku, którą to okoliczność Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o zeznania pozwanego. Doszło zatem do opóźnienia w rozmiarze 1 dnia wobec czego strona powodowa nie spełniła wymogu złożenia zastrzeżenia w terminie zawitym, przez to utraciła roszczenie o odszkodowanie za uszkodzenie towaru. Wskazał także Sąd Rejonowy, że strona powodowa nie wykazała wysokości odszkodowania. W tym zakresie Sąd Rejonowy odwołał się do treści art. 25 oraz art. 23 ust. 1,2 i 4 Konwencji, wskazując że odszkodowanie winno być obliczone wg wartości towaru w miejscu i w okresie przyjęcia go do przewozu, na podstawie ceny giełdowej lub bieżącej ceny rynkowej, a w przypadku ich braku wg zwykłej wartości towarów tego samego rodzaju i jakości. Tymczasem odszkodowanie wyliczono jako różnicę ceny zniszczonej partii winogron i ceny jaką odbiorca uzyskał ze sprzedaży winogron na sok, bez wykazania relacji tak określonych cen i ceny giełdowej winogron w dacie 15 września 2014 roku w G. czy też ceny przemarzniętych winogron obowiązującej na rynku w dacie ich odsprzedaży na sok. Również z tej przyczyny, zdaniem Sądu Rejonowego, powództwo nie mogła być uwzględniona.

W apelacji od tego wyroku strona powodowa zarzuciła Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez wybiórczą i wadliwą ocenę materiału dowodowego oraz sprzeczność ustaleń stanu faktycznego z treścią tego materiału przez przyjęcie, że nie została złożona w wymaganym terminie pisemna reklamacja, choć z dowodów wynika, że reklamację wysłano w dniu 23 września 2014 roku listem poleconym. Naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. upatrywała też skarżąca w niedokonaniu przez Sąd Rejonowy oceny dowodów przedstawionych na okoliczność poniesienia i wysokości szkody i błędnym uznaniu, że nie wykazano wysokości szkody w sytuacji, gdy wysokość ta została udokumentowana i udowodniona. Dalej skarżąca zarzuciła Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 30 ust. 1 konwencji CMR przez błędną wykładnię i przyjęcie, że niezgłoszenie pisemnych zastrzeżeń dotyczących stanu przesyłki w wymaganym terminie powoduje wygaśnięcie roszczeń odszkodowawczych, choć skutek ten nie zachodzi albowiem powstaje jedynie wzruszalne domniemanie prawne, które to domniemanie strona powodowa obaliła w toku procesu. Zarzucono także naruszenie art. 30 ust. 4 Konwencji przez wliczenie do siedmiodniowego terminu dnia sprawdzenia towaru to jest z dnia 18 września 2014 roku podczas, gdy dzień sprawdzenia nie powinien być wliczany do terminów przewidzianych w art. 30 Konwencji, w związku z czym termin do złożenia pisemnych zastrzeżeń upływał w dniu 26 września 2014 roku czyli w dacie, w której pozwany dysponował już pismem reklamacyjnym strony powodowej. Zarzucono ponadto naruszenie art. 25 w związku z art. 23 ust. 1,2 i 4 Konwencji przez ich błędne niezastosowanie i niedokonanie oceny czy szkoda została wyliczona zgodnie z tymi normami oraz naruszenie art. 29 ust. 1 Konwencji przez jego błędne niezastosowanie pomimo ustalenia, że pozwany ponosi odpowiedzialność za szkodę na skutek rażącego niedbalstwa. Wnosiła także skarżąca o dopuszczenie dowodu z dokumentu w postaci odpowiedzi pozwanego na reklamację strony powodowej datowanej na dzień 25 września 2014 roku na okoliczność, że pozwany otrzymał reklamację pisemną w zawitym terminie 7 dni. Domagając się w pierwszym rzędzie zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa skarżąca wskazywała, iż bez wliczania dnia dostawy, niedzieli i dni świątecznych, a to zgodnie z art. 30 ust. 4 Konwencji, bieg terminu powinien być liczony od dnia 19 września 2014 roku wobec czego termin zgłoszenia pisemnych zastrzeżeń upływał w dniu 26 września 2014 roku. Gdyby zatem stanowisko sądu uznać

za poprawne co do daty odbioru zastrzeżenia przez pozwanego to odbiór nastąpił w dniu 26 września 2014 roku, która to okoliczność przesądza o zachowaniu przez stronę powodową wymaganego terminu. Wskazywała też skarżąca, że brak zgłoszenia pisemnych zastrzeżeń w tym terminie powoduje tylko, że powstaje domniemanie prawne zwykłe, wrzuszalne, że odbiorca otrzymał towar w stanie opisanym w liście przewozowym. Domniemanie to natomiast zostało obalone w toku postępowania dowodowego przed Sądem. Niezależnie od tych zarzutów strona powodowa odwoływała się do treści pisma pozwanego z dnia 25 września 2014 roku stanowiącego odpowiedź na reklamację. Dalej skarżąca podniosła, że zgodnie z art. 23 ust. 2 Konwencji wartość towaru określa się wg ceny giełdowej, a w razie jej braku wg bieżącej ceny rynkowej, a w razie ich braku wg zwykłej wartości towarów tego rodzaju i jakości. Wskazała w tym zakresie, że przemrożone winogrona nie są przedmiotem obrotu giełdowego wobec czego należy zastosować kryterium wartości przemrożonych winogron. Tak ustalona wysokość szkody nie przekracza kwoty ustalonej wg art. 25 ustęp. 1 i 2 lit. d Konwencji w związku z czym roszczenie winno być uwzględnione w całości. Odwołała się skarżąca do treści art. 29 ust. 1 Konwencji, wskazując, że przewoźnik nie ma prawa korzystać z wyłączenia lub ograniczenia jego odpowiedzialności jeżeli szkoda powstała na skutek złego zamiaru przewoźnika lub jego niedbalstwa. Podkreśliła skarżąca, że pozwany dopuścił się niedbalstwa ponieważ jak wykazało postępowanie dowodowe agregat chłodniczy był ustawiony w trybie start-stop, nie zaś w trybie ciągłym non-stop, nie zachowano temperatury przewozu 3 °C, przeciwnie zachodziły wahania aż 19,2 °C, nie zachowano terminu do rozładunku, a pozwany zgodnie z art. 17 ust. 1 Konwencji nie wykazał, że uszkodzenie powstało z przyczyn innych, niż te, które go obciążają. Dodatkowo pozwany nie wniósł zastrzeżeń do stanu towaru w momencie załadunku co zgodnie z art. 9 ust. 2 Konwencji oznacza, że towar był w dobrym stanie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja jest uzasadniona.

Wbrew ustaleniom Sądu Rejonowego strona powodowa zachowała siedmiodniowy termin do zgłoszenia zastrzeżeń odnośnie stanu towaru dotkniętego wadą niejawną. Okoliczność ta wynika z dowodu załączonego do apelacji, który Sąd dopuścił na podstawie art 381 k.p.c. Pozwany bowiem w sprzeczności od nakazu zapłaty podniósł zarzut niezgłoszenia zastrzeżeń dotyczących towaru w związku z czym strona powodowa przedstawiła dowód w postaci pisma zawierającego zastrzeżenia do stanu ładunku z dnia 23 września 2014 roku nadanego do pozwanego listem poleconym w dniu 18 września 2014 roku- karta 134. Pozwany nie odniósł się do przedmiotowego dowodu. Dopiero w trakcie zeznań złożonych na ostatniej rozprawie, poprzedzających zamknięcie przewodu sądowego, podał, że zastrzeżenie otrzymał w dniu 26 września 2014 roku. Jak wskazuje się w judykaturze nie można pominąć dowodu z powołaniem się na art. 381 k.p.c., jeżeli opóźnienie w jego zgłoszeniu jest usprawiedliwione przebiegiem procesu/ wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2000 roku, II UKN 620/99/. Natomiast ocena, czy strona miała możliwość powoływania dowodów w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji winna być dokonana w oparciu o kryteria indywidualne, uwzględniająca okoliczności konkretnej sprawy /wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2005 roku, I CK 489/04/. Ponieważ pozwany tuż przed zamknięciem rozprawy zaprzeczył by zastrzeżenie otrzymał w terminie, a równocześnie wcześniej zarzutu takiego, co do terminu otrzymania pisma, nie podnosił, Sąd Okręgowy uznał, kierując się wyżej podanymi zasadami, że w tym przypadku przedstawiony dowód w postaci odpowiedzi pozwanego na to zastrzeżenie opatrzonej datą 25 września 2014 roku, nie mógł być wcześniej przedstawiony i jako taki korzysta z waloru nowości w rozumieniu art. 381 k.p.c. Z dowodu tego niezbicie wynika, że pozwany otrzymał zastrzeżenie, o którym mowa w art. 30 Konwencji, w zawitym siedmiodniowym terminie, a jego twierdzenia pozostają w sprzeczności z dowodem z dokumentu prywatnego, do którego treści zresztą pozwany w odpowiedzi na apelację się nie odniósł. Przyjął zatem należało, że strona powodowa zachowała warunki określone w przepisach CMR, kierując w terminie do pozwanego zastrzeżenie co do stanu towaru, który był przedmiotem przewozu. Niezależnie od tego wskazać trzeba, że odbiorca nie przyjął ładunku w dniu 17 września ponieważ doszło do opóźnienia w dostawie, co wpływa na sposób liczenia przedmiotowego terminu.

Sąd Okręgowy zatem, dzieląc ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego odnośnie przyczyn powstania szkody, nie podziela stanowiska, wedle którego zawity termin 7 dni miał być niezachowany.

Sąd Okręgowy nadto zauważa, iż w braku zawiadomienia w terminie 7 dni o niejawnym charakterze szkody powstałej w towarze w toku przewozu, zachodzi domniemanie prawne zwykle, że odbiorca otrzymał towar w stanie opisanym w liście przewozowym. Możliwe jest przy tym obalenie domniemanie o dobrym stanie przesyłki skoro domniemanie to ma charakter wzruszalny. Z tego punktu widzenia podkreślić należy, iż przebieg postępowania dowodowego przed Sądem Rejonowym wykazał w sposób niezbity, że do szkody doszło z winy przewoźnika. Poczynione w tym zakresie, trafne ustalenia sądu pierwszej instancji, wskazują na niezachowanie warunków przewozu, w szczególności w zakresie utrzymania właściwej temperatury w czasie transportu, niezależnie od opóźnienia w dostawie przesyłki do miejsca przeznaczenia. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego co do tego, że szkoda powstała na skutek ustawienia agregatów w naczepie w sposób sprzeczny ze zleceniem ponieważ nie zachowano trybu non/ stop. Efektem tego temperatura w naczepie nie była stała, zachodziły duże wahania temperatury w związku z czym wymagane 1- 3 °C nie były zachowane. Sąd Okręgowy podziela też ustalenia Sądu co do tego, że zepsuciu uległo 1920 kg winogron, za co odpowiada pozwany przewoźnik. Ustalenia te obalają domniemanie dobrego stanu towaru w chwili wydania odbiorcy skoro z materiału dowodowego wynika, że do przemrożenia doszło w trakcie przewozu. Nawet zatem przy założeniu, że zawity termin 7 dni do złożenia zastrzeżenia nie został zachowany, przyjęć należałoby, że do szkody doszło w wyniku rażącego niedbalstwa przewoźnika, który nie zachował rygorów przewozu. Dopuszczenie się przez przewoźnika rażącego niedbalstwa skutkuje natomiast jego odpowiedzialnością na zasadach określonych w art. 29 ust. 1 CMR, co oznacza, że przewoźnik nie korzysta z wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności. Za niedbalstwo zrównane ze złym zamiarem uważa się bowiem działanie niedbałe w sposób rażący/ wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 listopada 2012 roku, I ACa 963/12/. Przewóz niezgodnie z umową czyli z niedochowaniem temperatury wskazanej w dokumentach przewozowych uważany jest natomiast za rażące niedbalstwo w rozumieniu art. 29 ust. 1 Konwencji / wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 3 września 2015 roku, I ACa 453/15/. Skoro zatem w tym przypadku miało miejsce w przewozie rażące niedbalstwo przewoźnika, ograniczenia w zakresie wysokości odszkodowania nie znajdują zastosowania.

Sąd Okręgowy podziela też twierdzenia apelacji, że przemrożone winogrona nie są przedmiotem obrotu giełdowego, wobec czego należy zastosować kryterium wartości przemrożonych winogron. Jeżeli zaś chodzi o cenę przemrożonych winogron obowiązującą na rynku w dacie ich odsprzedaży na sok, zdaniem Sądu Okręgowego miarodajna jest cena wskazana przez odbiorcę jaką uzyskał za niepełnowartościowy towar. Trudno przy tym założyć by towar taki był cały czas w obrocie i by obowiązywała na niego w inna, konkretna cena niż uzyskano od strony, która zechciała je nabyć. Z okoliczności sprawy wynika przy tym, że wysokość szkody nie przekracza kwoty ustalonej zgodnie z art. 25 ust. 1 i 2 lit. b Konwencji.

Stwierdzić zatem należy, że strona powodowa wykazała zachowanie terminu do złożenia zastrzeżenia, niezależnie od tego postępowanie dowodowe wykazało, iż przewoźnik dopuścił się rażącego niedbalstwa i odpowiada za powstałą szkodę, w konsekwencji ograniczenia dotyczące wyliczenia wysokości szkody nie mają w tym przypadku zastosowania, a samo wyliczenie wysokości szkody nie powinno budzić wątpliwości skoro uwzględnia różnicę cen towaru wartościowego i towaru nadającego się tylko do przerobu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uwzględnił powództwo w całości, orzekając o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił powództwo jedynie w zakresie wysokości odsetek żądanych przez stronę powodową albowiem przepisy powołanej Konwencji wprowadzają odsetki w wysokości 5 % w skali rocznej. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 2 k.p.c. oraz z przepisami Rozporządzenia ministra sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych, obowiązującego w dacie wniesienia apelacji albowiem, podobnie jak w procesie, strona powodowa uległa w apelacji w marginalnym zakresie.

Ref. I inst. SSR M. Cekiera - Banaś